

BRANCHEFORENINGEN

**DANSKE
BYGGECENTRE**

Øjebliksbillede

2. kvartal 2015

DB Øjebliksbillede for 2. kvartal 2015

Introduktion

Vores analyse synes at vise, at det omsving der har været længe undervejs, efterhånden er ved at blive stabilt. Om end det stadig er marginalt. Væksten er dog stadig meget begrænset og har endnu ikke givet sig udslag i danskernes lyst til at investere i deres boliger. Det samme kan siges om virksomhedernes investeringslyst, der, selvom den er gået i den rigtige retning over flere kvartaler, stadig er langt under niveauet for de lande, vi normalt sammenligner os med. Dette bør give anledning til bekymring, i særdeleshed i lyset af at renterne og inflationen stadig er næsten ikkeeksisterende.

Omsætningen i landets byggecentre i 2. kvartal er på niveau med tilsvarende kvartaler de foregående år. Dette er udtryk for, at udviklingen efterhånden har stabiliseret sig på et noget højere niveau end i perioden efter 2007, som var præget af flere år med nedgang og meget lave omsætningstal.

For byggeriet generelt er den gode nyhed, at byggebeskæftigelsen fortsat stiger. Det tyder på, at der for alvor er kommet gang i byggeaktiviteterne - om end danskerne stadig er tilbageholdne med at investere i deres boliger og begynde opførelsen af nye.

Det høje beskæftigelsesniveau har samtidig den implikation, at omkostningerne til at bygge stiger ganske meget. Dog er det væsentligt at bide mærke i, at byggecentre til stadighed er i stand til at levere til meget konkurrencedygtige priser, hvilket vises ved, at omkostningerne til byggematerialer slet ikke har vist samme stigning som arbejdsudgifterne.

Politiske anbefalinger

Politisk mener vi, at ovenstående analyse giver anledning til, at den nye regering tænker to gange, inden de gør alvor af deres sparetanker ved finanslovsforhandlingerne.

Vi mener i stedet, at der fortsat er brug for en stimulering af danskernes lyst til at investere - særligt i deres boliger. Dette kan enten ske ved at følge Claus Hjort Frederiksens tanker om at hæve fradraget i BoligJobordningens fradrag til svensk niveau, eller reducere i topskatten, som regeringsoplægget lægger op til.

Dansk økonomi

Med en stigning i BNP på 0,2% siden 1. kvartal er væksten stadig positiv, men udviklingen sker i et meget adstadigt tempo. Finansministeriets vurdering til væksten i BNP for 2015 var i august 1,5%. Det er 0,4 procentpoint mindre end Økonomisk Råds tidligere vurdering for 2015, som var på 1,9%. Samtidig ser privatforbruget ud til at fortsætte sin uheldige udvikling fra de forrige kvartaler med et fald til -0,5%. Det er næsten et fald på 2 procentpoint siden 4. kvartal 2014. Det er også værd at lægge mærke til, at eksporten er faldet med næsten 3 procentpoint siden 1. kvartal - som dog var meget positivt i forhold til de foregående kvartaler.

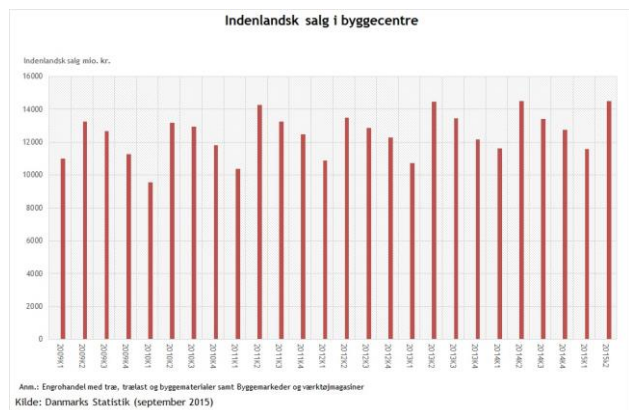
Danmarks nationalregnskab									
	2014			2015		2014	2015*	2016*	
	2. kvrt.	3. kvrt.	4. kvrt.	1. kvrt.	2. kvrt.				
	--- realvækst i forhold til kvrt. før, pct.---								
BNP	0,2	0,7	0,3	0,5	0,2	1,1	1,5	1,9	
Privat forbrug	0,6	0	1,4	0,6	-0,5	0,7	1,4	1,5	
Offentligt forbrug	-0,4	0,5	-0,1	1,2	-0,2	0,2	1,4	0,1	
Faste Bruttoinvesteringer	0,6	1,5	2,3	-3,1	0,8	4,0	1,6	5,3	
- Boligbyggeri	0,2	0,8	-1,6	-1,6	0,3	6,8	1,0	7,0	
Lagerinvesteringer	0,1	-0,2	-0,3	-0,6	0,3	0,4	0,0	0,2	
Import	0,6	0,3	-0,1	-0,2	-3,4	3,8	4,1	5,5	
Eksport	-0,4	0,4	-0,5	1,8	-2,2	2,6	4,0	5,0	
Indenlandsk efterspørgsel i alt						1,7	2,2	3,4	

Anm.: *Forventer pba. Finansministeriets økonomiske redegørelse (august 2015)

Kilde: Danmarks Statistik og Finansministeriets økonomiske redegørelse (august 2015), samt Økonomisk Råd (forår 2015)

Byggecentrenes omsætning er mere stabil

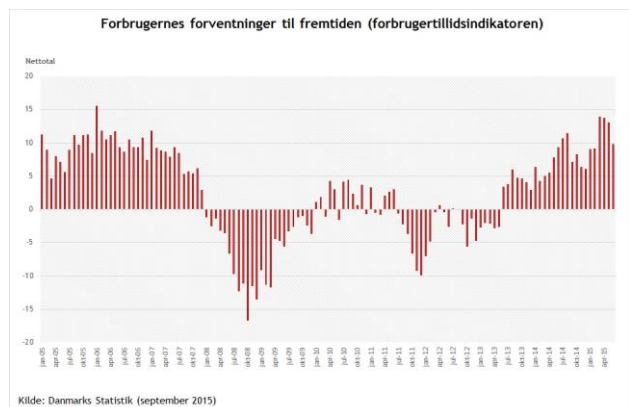
Omsætningen i landets byggecentre var i 2. kvartal på 14,5 mia. kr. Det er identisk med niveauet for samme kvartal sidste år. Det er samtidig tredje år i træk med en stabil omsætning på dette niveau, og det er således et godt tegn på at udviklingen - om end meget langsomt - har stabiliseret sig væsentligt over det niveauet efter krisen.

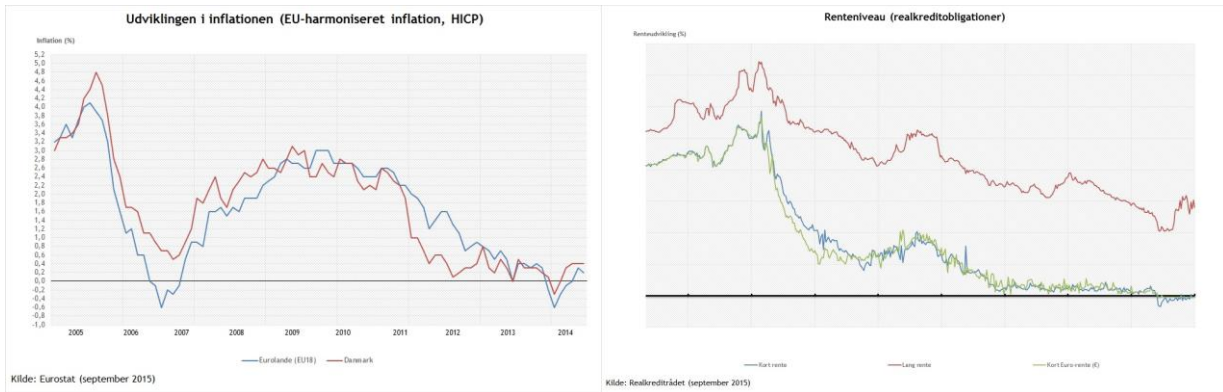
Forbrugertillid

Den negative udvikling i privatforbruget afspejler sig ikke helt i danskernes forventninger til fremtiden.

For selvom forventningerne til fremtiden er faldet fra 13,9 i marts til 9,8 i juni er det et udtryk for, at befolkningen i hvert fald ikke forventer, at fremtiden bliver værre end den er. Omvendt er det heller ikke forventningen, at fremtiden umiddelbart bliver meget lysere.

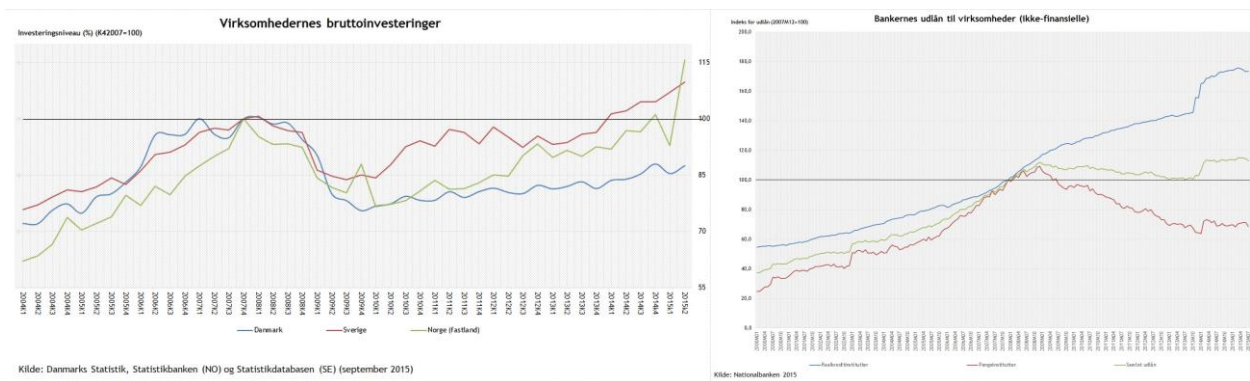

Inflation og rente

En positiv tendens i økonomien er, at inflationen fortsætter sin positive udvikling - et tegn på at økonomien trods det langsomme tempo udvikler sig i en positiv retning. For første gang i 2015 har renten således været positiv i hele 2. kvartal. Den samme positive udvikling ser vi med den korte rente, som fortsætter mod at blive positiv. Siden slutningen af 1. kvartal er den korte rente steget fra -0,22 til -0,04 i uge 36.

Investeringer og udlån

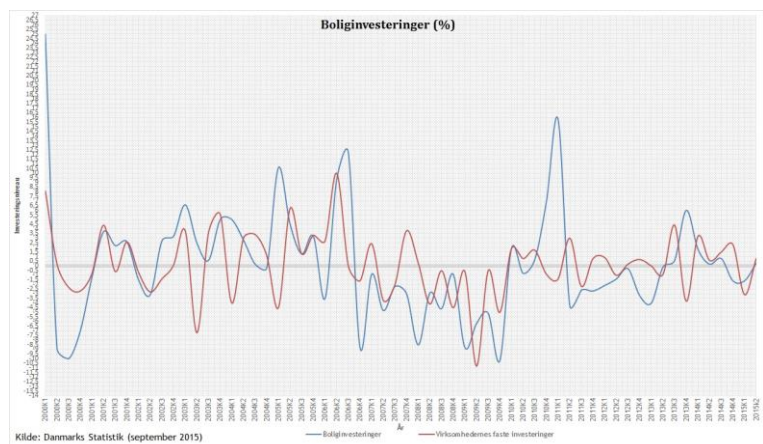

Virksomhedernes investeringsniveau afspejler fint den generelle udvikling i økonomien - langsomt men sikkert. Udviklingen i investeringsniveauet er positivt - og det højeste niveau siden 1. kvartal 2009. Dette afspejles også i virksomhedernes låntagning, som selvom niveauet i 2. kvartal er lavere end de foregående, generelt ligger en anelse over niveauet for 2007 - som er indekssår i vores opgørelse.

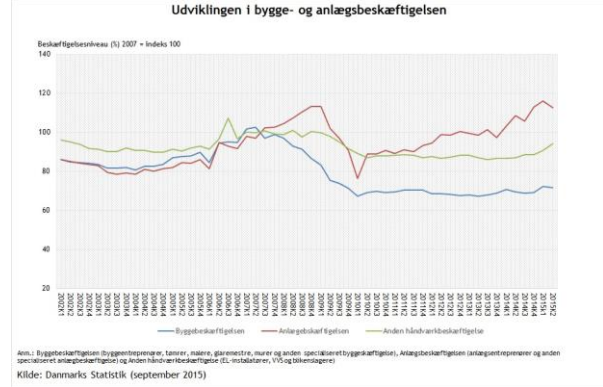
Sammenligner vi investeringslysten med vores nordiske nabolande, er der dog stadig meget tilbage at ønske for den positive udvikling. Således er investeringsniveauet langt under niveauet for 2007. Hvor svenske og norske virksomheder ligger på et indeks omkring 110 til 115, er niveauet i Danmark på cirka indeks 90.

Lave boliginvesteringer

Det lave investeringsniveau generelt er særlig udpræget for boliginvesteringerne, som i 2. kvartal blot steg med 0,3% i forhold til 1. kvartal. Dermed fortsætter en dårlig udvikling, hvor danskernes investeringer i større renoveringer og reparationer af deres boliger, i tre kvartaler har været minimale eller negative.

Byggebeskæftigelse og undererhverv

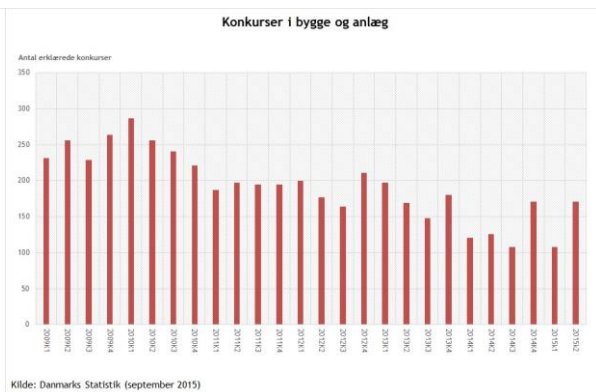
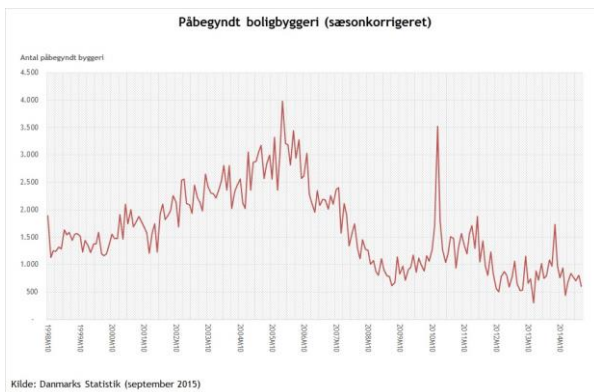
Med udgangspunkt i at investeringerne i boliger fortsat ikke bidrager til en positiv udvikling, må vi antage, at det er de mange, store offentlige anlægsprojekter i gang rundt omkring i de store byer, der bærer den flotte beskæftigelsesudvikling inden for byggeriet. I andet kvartal var 155.224 beskæftiget inden for bygge og anlæg. Det er knap 5.000 flere end da året begyndte og cirka 7.000 flere end i samme periode sidste år.

Fremgangen ser også ud til at have nået de traditionelle håndværksfag. Således er der i alt skabt ca. 5.000 flere stillinger inden for disse erhverv (tømrer, murer og maler etc.).

Materialer bliver fortsat billigere

Den stigende beskæftigelse og efterspørgsel på ansatte, har også sat sit præg på prisudviklingen. Således er indekset for byggeomkostninger steget med 2,3 procentpoint siden 1. kvartal. Fra indeks 133,8 til 136,1 i 2. kvartal (i forhold til 1. kvartal 2003). Til sammenligning er omkostningerne til materialer kun steget med 1,0 procentpoint. Udgifterne til arbejdslønnen er tilsvarende steget med 5,3 procentpoint til indeks 149,9.

Mindre fald i antallet af påbegyndt boligbyggeri

I 2. kvartal 2015 blev der påbegyndt 2.100 boligbyggerier. Det er et fald på næsten 20% i forhold til 2. kvartal 2014, hvor der blev påbegyndt 2.600 nye boligbyggerier. Den svage udvikling fra 1. kvartal, hvor faldet var på 13% i forhold til 1. kvartal 2014 fortsætter dermed.

Stadig lavt niveau for konkurser

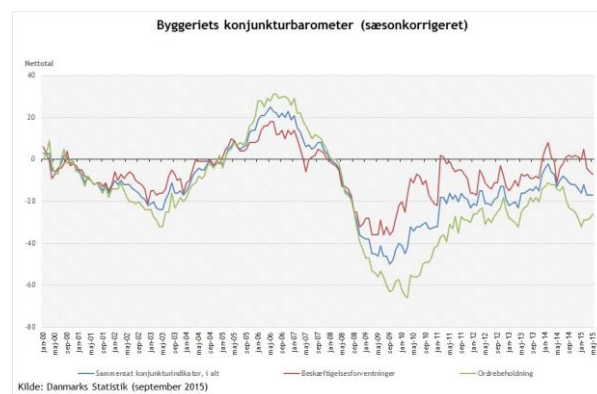
Den positive udvikling kan vi også se i udviklingen af konkurser inden for byggeriet. Selvom antallet af konkurser er større end 2. kvartal i 2013 og 2014, er niveauet stadig meget lavt i forhold til 2. kvartal i årene siden 2009.

Byggeriet ser stadig dystert på fremtiden

Byggeriet ser fortsat overvejende negativt på fremtiden. Både når vi kigger på fremtidsudsigterne generelt, men også når vi kigger på forventningerne til beskæftigelsen og ordreudviklingen.

Det pessimistiske syn er fortsat fra de tidligere kvartaler.

Det er særligt forventningerne til ordrebeholdningen, der driver den dårlige stemning. Omvendt, og måske paradoksalt, er virksomhederne blevet lettere optimistiske vedrørende forventningerne til deres evne til at beskæftige ansatte. Disse er for første gang i lang tid positive.

Politiske anbefalinger

Fokus på danskernes forbrug

Den nye regering mener, at vi er kommet godt i gang. Det vil sige, at der i regeringsgrundlaget var en masse gode tanker. Nu er det tid til at omsætte tankerne til positive handlinger, der understøtter de antydninger af vækst, der er at finde i nøgletallene.

De mest opsigtsvækkende ting er dog, at danskernes forbrugs- og investeringslyst er betænkelig lille. Det er problematisk for økonomien som helhed, men i særdeleshed for alle de erhverv, der er afhængige af, at danskerne forbruger. Samtidig bør man fra politisk side være opmærksom på, at det stadig er offentlige investeringer, der bærer meget af det forbrug, der sker, og hvis man fra regeringens side ønsker at indstille dele af den aktivitet, må væksten nødvendigvis skulle skabes i det private.

I første omgang er det derfor utrolig positivt, at regeringen demonstrerede stor handledegtighed, da den genindførte BoligJobordningen med tilbagevirkende kraft og lagde rammen for en grønnere udgave for 2016 og 2017. Vi så naturligvis gerne, at regeringen gør alvor, af de tanker Claus Hjort Frederiksen har gjort sig angående at udvide ordningen til svenske størrelser.

Men vi tror også, at der er behov for mere og bredere vækstinitiativer. Eksempelvis ved at realisere de lettelser af topskatten, der blev skrevet ind i regeringsgrundlaget, som er den billigste form for skattelettelse.

Mere fokus på at skabe et stabilt erhvervsklima

Efterhånden er det et fast element, at vi anbefaler et stabilt erhvervsklima, og det er også et element denne gang. Behovet for at der bliver skabt et erhvervsklima i Danmark, der tillader, at virksomhederne tør at investere, er simpelthen afgørende for at vækstfrøene, der ser ud til at spire, kan vokse sig stærke og langvarige.